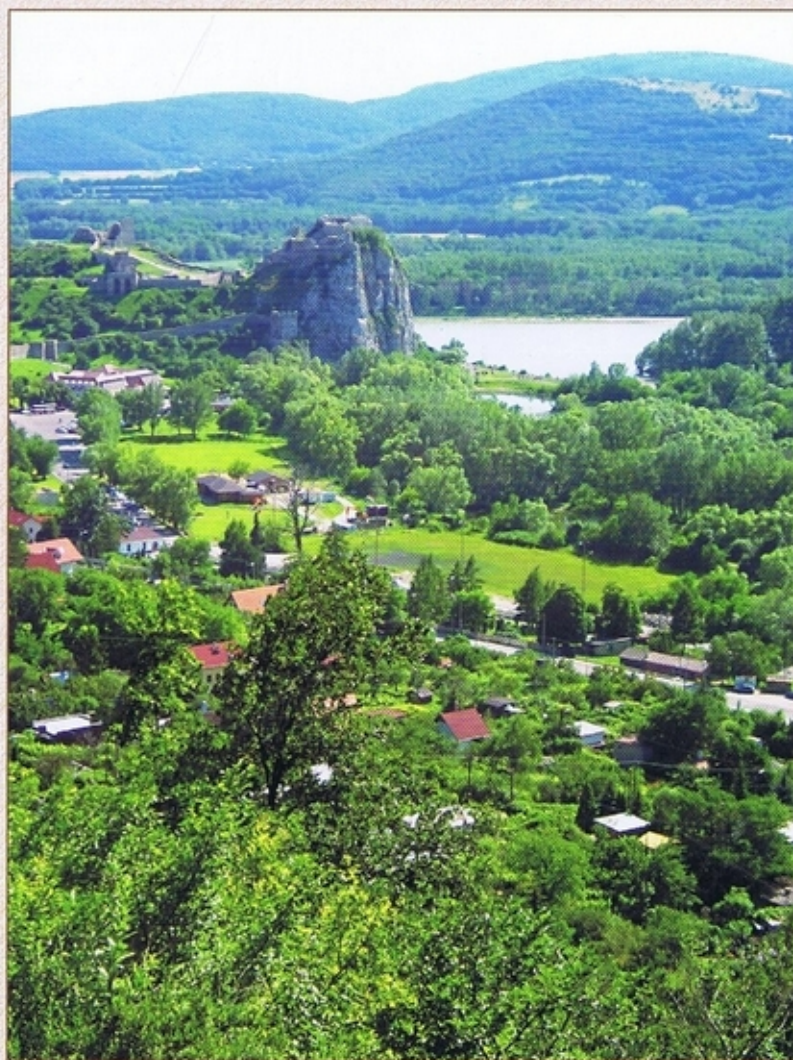




Dotyky s umením Devín

2006

Vážení priatelia umenia, Mestská časť Bratislava-Devín je s umením a kultúrou spätá od dávnych čias. Už pred niekoľkými storočiami, ako mestčko, bola centrom a sídlom mnohých výtvarníkov, ale aj umelcov z iných oblastí. Neopísateľné množstvo tvorivých ľudí tu nachádzalo inšpiráciu. Historická hodnota a nepoškvrnená príroda dáva Devínu špeciálny význam. Dôležitá v histórii Devína bola však aj jeho poloha. I keď v časoch socializmu Devín trpel odrezaním od okolitého sveta, verím, že dnes, keď sa stávame veľkou Európou, práve jeho poloha zohráva neoceniteľnú úlohu v komunikácii a spolupráci najmä so susedným Rakúskom. Dunaj, ktorý nás od neho delí, si dovoľím dnes považovať skôr za spojovník dvoch národov. Spojovník, po ktorom je možné ľahko prejsť na druhú stranu brehu. Stretávanie ľudí rôznych názorov je prínosom v každej oblasti. Stretávanie umelcov z rôznych krajín, výmena skúseností, pohľadov a spoločná tvorba diel na jednom mieste prináša ďalší rozmer umeniu. Kultúra je to, čo si vybudoval každý národ, a čo by malo spájať ľudí celého sveta. V týchto časoch je jej úloha ešte o to dôležitejšia, že i v našej spoločnosti narastá konzumný spôsob života a skutočné hodnoty sa neraz vytrácajú.

I preto si veľmi vážim snahu organizátorov sympózia Dotyky s umením a, samozrejme, aj prácu všetkých umelcov, ktorí sa na sympóziu zúčastnili. Som hrdý na to, že práve Devín bol miestom, kde sochári našli možnosť realizovať svoje predstavy a verím, že sa im tu dobre pracovalo. Dovोfte mi, aby som poďakoval Občianskemu združeniu Priestor a socha a viedenskej galérii EZO za zrealizovanie myšlienky medzinárodného sympózia. Všetkým autorom – sochárom ďakujem za vynikajúce diela, ktoré dnes spríjemňujú viacere miesta v Devíne. Pripomínajú nám, že svet nie je len o náhlení sa za prácou, či ziskom, ale že existuje aj krása umenia a práce ľudských rúk.

Veľa elánu do ďalšej tvorby!

Jozef Paczelt
starosta Mestskej časti Bratislava – Devín



Auch darum schätze ich hoch die Bemühungen von Organisatoren des Symposiums, **BERÜHRUNG MIT KUNST – DEVIN**, und selbstverständlich auch die Arbeit aller Künstler die auf dem Symposium teilgenommen haben. Ich bin stolz darauf, dass gerade Devín der Platz war, wo die Bildhauer Möglichkeit gefunden haben ihre Vorstellungen zu realisieren und ich glaube, dass sie hier zufrieden waren.

Erlauben sie mir sich bei dem Verein

RAUM UND STATUE und der Wiener GALERIE EZZO sich für die Realisation des internationalen Symposiums zu bedanken. Allen Autoren bzw. Bildhauern danke schön für die ausgezeichneten Werke, welche heute mehrere Plätze in Devín angenehm machen. Sie erinnern uns, dass die Welt nicht nur Eile für Arbeit oder Gewinn ist, aber dass noch die Schönheit der Kunst und die Arbeit der Menschenhände existiert. Ich wünsche viel Elan zu weiteren Schaffen.

Jozef Paczelt
Bürgermeister Stadtteil Bratislava-Devín

Sehr geehrte Kunstfreunde!

Der Stadtteil von der Hauptstadt Bratislava – Devín ist von alten Zeiten mit Kunst und Kultur verbunden. Diese kleine Stadt, war vor einigen Jahrhunderten Zentrum und Siedlung von mehreren Künstlern verschiedenster Bereiche und sehr viele schaffende Leute haben hier die Inspiration gefunden. Der historische Wert und die unbesleckte Natur geben Devín einen speziellen Sinn. In der Geschichte von Devín war auch wichtig die Lage am Ufer der Donau. Auch wenn in der Zeit des Sozialismus Devín unter der Isolation von Nachbarländern gelitten hat glaube ich, dass heute, im großen Europa die Lage von Devín eine bedeutende Rolle in der Kommunikation und Zusammenarbeit, besonders mit dem Nachbar Österreich, spielt. Die Donau die uns trennt, erlaube ich mir heute mehr für ein Bindezeichen zweier Nationen zu halten. Ein Bindezeichen auf welchen es leicht möglich ist an das andere Ufer zu gehen. Zusammentreffen von Menschen mit verschiedenen Ansichten ist in jedem Gebiet ein Beitrag. Zusammenkommen der Künstler aus verschiedenen Ländern, Austausch von Erfahrungen und gemeinsames Schaffen auf einem Platz bringt eine weitere Dimension in der Kunst. Die Kultur ist das, was sich jede Nation aufgebaut hat, und das soll alle Menschen auf der ganzen Welt zusammenbringen. In diesen Zeiten ist ihre Aufgabe umso wichtiger, dass auch in unserer Gesellschaft die Lebensweise des Konsums wächst und die echten Werte oft verschwinden.

Dear Friends of Arts

Devín – municipal part of Bratislava is linked with the arts and culture since the old ages. A small town several centuries ago served as the centre and site of many designers and artists of various backgrounds; power of creative people did find inspiration here.

Both, historical value and untouched nature give a special importance to Devín.

Location of Devín played also significant role in a history. Despite Devín's isolation during socialism today when we are becoming United Europe I believe this location carries important value in particular in communication and cooperation with neighboring Austria. I am taking the liberty to consider river Danube which separates both nations rather to be their unifier; overpass that helps easy shift to the other edge.

Meeting people of different opinions is an added value in all spheres. Meeting artists from different countries, exchange of experiences, views, and mutual artistic creation at one spot generate additional dimension to the arts. Each nation has formed its own culture and this is what should unite people around the world. In these times it is even more important due to overgrowing consumable way of life with real values disappearing.

This is why I appreciate an aspiration of the organizers of "Touching Art" symposium and indeed the work of all artists – sculptors who did participate in symposium. I am proud that Devín specifically was that place where the artists found the opportunity to realize their ideas and I believe working here was their pleasure.

I would like to express my thanks to "Space and Sculpture" Civic Association as well as Gallery EZZO from Vienna for completing the initiative of international symposium. I would like to thank to all the authors – sculptors for their extraordinary creations which embellish several places in Devín area. They remind us the world is barely about speeding for work or profit, but about the beauty of arts and creative human effort. I wish you a lot of enthusiasm to your further creations!

Jozef Paczelt
Mayor of Devín – municipal part of Bratislava

VÍZIA – SOCHÁRSKE SYMPOZIUM V KAMENI. DEVÍN 2006

V regióne Rakúsko – Slovensko, vzhľadom k možnostiam a výzvam, ktoré súvisia s rozširovaním EÚ, je dôležité sa sústrediť na spoločné vízie kultúrnej výmeny. Medzinárodné sochárske sympóziu v Devíne bolo v lete 2006 hranice prekračujúcim projektom spolupráce. Devín je mimoriadne významným miestom a to nie iba pre svoju nádhernú polohu na sútoku Dunaja a Moravy, ale i preto, že skalisko so zachovanými časťami hradu sú stále živým svedectvom pohnutých dejín Európy a Slovenska. Diela, ktoré vytvorili umelci budú prezentované v Medzinárodnom Sochárskom parku, ktorého základný kameň bol položený v roku 1995. V symbióze s krajinou majú osloviť ľudí a priateľov umenia, pre ktorých je dôležité ich životné prostredie a ktorí sú schopní vziať na vedomie krásu prírody a umenia. Mimoriadna vďaka za vydarené a náročné sympóziu patrí umelcom, ktorí v rámci sympózia vytvorili svoje diela, starostovi Devína a združeniu Priestor a socha, ktorí nám umožnili spolupôsobiť pri tomto hranice prekračujúcom projekte.

Ing. Blahad Ezzo
Rudolf Schneeberger
Galerie EZZO, Viedeň, Rakúsko



wurden im internationalen Bildhauerpark/der Grundstein wurde 1995 gelegt) in Symbiose mit der Landschaft präsentiert und sollen jene Menschen und Kunstfreunde ansprechen, denen ihre Umwelt wichtig ist und die fähig sind die Schönheit der Natur und der Kunst wahrzunehmen. Einen besonderen Dank für das gelungene und anspruchvolle Symposium gilt den schaffenden Künstlern, dem Bürgermeister von Devin und dem Verein Raum und Statue der es uns ermöglicht hat bei diesem grenzüberschreitenden Projekt mitzuwirken.

Ing. Blahad Ezzo
Rudolf Schneeberger
Gallery EZZO, Wien, Österreich

VISION – BILDHAUER-STEINSYMPOSIUM DEVÍN 2006

Angesichts der Möglichkeiten und Herausforderungen der EU-Erweiterung in der Region Österreich – Slowakei ist es notwendig, sich auf eine gemeinsame Vision des kulturellen Austausches zu konzentrieren. Ein grenzüberschreitendes Kooperationsprojekt, im Sommer war das Steinbildhauer – Symposium in Devin, ein ausserordentlich bedeutender Ort und das nicht nur wegen seiner herrlichen Lage am Zusammenfluss von Donau und March, sondern auch weil der Felsen mit den erhaltenen Teilen der Burg ein immer noch lebendiges Zeugnis der bewegten Geschichte Europas und der Slowakei ist. Die geschaffenen Werke der Künstler

A VISION – STONE STATUES SYMPOSIUM, DEVIN, 2006

According to possibilities and challenges linked to the EU enlargement in the region of Austria – Slovakia, it is important to focus on the common visions of cultural exchange. International sculptural symposium as a mutual project crossing borders was organized in summer 2006, in Devin site, which represents very important place not only for its wonderful location at confluence of the rivers Danube and Moravia, but for its fortress' remains built on the solid rock; a living witness of dramatic history of equally both, Europe and Slovakia. Masterpieces created by the artists are posted in the International Sculptural Park (the foundation stone of which was laid in 1995), in symbiosis with the landscape. They should approach people and art friends who are sensible for the environment and who are willing to take into account the beauty of nature and arts. Special thanks for successful and not easy Symposium belong to the artists who created masterpieces in the frame of this Symposium, as well as to the mayor of Devin and Space and Sculpture Association, who made for us possible to participate in this cross boarding project.

Ing. Blahad Ezzo
Rudolf Schneeberger
EZZO Gallery, Vienna, Austria

DEVÍN – Dowina, Theben, Dévény

Devín je našim kultúrnym dedičstvom. Kamenný hrad na mohutnom skalnom brale hrdo sa vypínajúci nad sútokom Moravy a Dunaja odolával mnohým zápasom o moc nad ním. Víťazstvá i porážky písali históriu Slovanov na tomto storočiami preverenom strategickom mieste. Stopy osídlenia na území Devína sa datujú do I. storočia pred Kristom, kedy tu bola galská osada. Archeologické nálezy potvrdzujú na Devíne i prítomnosť Rimanov a germánske osídlenie. Najväčší význam dosiahol Devín v dobe, keď sa stal mocným slovanským hradom. Historická správa o Devíne sa zachovala v letopise Fuldského kláštora, v ktorom sa uvádza, že v r. 864 východofranský kráľ Ľudovít zastihol knieža Rastislava v jednom mieste, ktoré v reči onoho národa sa volá Dowina – dievča. K hradisku neodmysliteľne patrilo i podhradie. V listine z r. 1326 je uvádzané ako WILLA THEBEN, t.j. osada. V roku 1353 sa Devín – Theben charakterizuje už ako CIVITAS, teda ako mesto. O rozvoj mestiečka sa v XIV. storočí zaslúžilo najmä udelenie kráľovských privilégií uhorským panovníkom Ľudovítom I. v r. 1362. V tom čase mal Devín svojho richtára a prisažných. Richtár používal pečatidlo, na ktorom bol symbol okrídleného býka s kruhopisom „Sigillum civium in Theben“. Do XIV. storočia sa datuje i vznik mestských symbolov s cirkevným motívom. Znakom mestiečka Devín sa stal atribút evanjelistu sv. Lukáša, ktorým je čierny okrídlený býk na striebornom podklade so zlatou gloriolou nad hlavou.

Autorom dnes používaných starostovských insignií (reťaz, pečatidlo), zhotovených zo striebra a ocele je akad. soch. Jozef Lupták, tvoriaci v Devíne. Mestečko Devín spolu s hradom a svojou bohatou históriou je dnes jednou z mestských častí Bratislavy. S Devínom je spätá i ťažba kameňa, ktorý sa stal dôležitým a žiadaným artiklom nielen pri budovaní Devína, ale i Bratislavy. Prvá písomná zmienka viažuca sa k devínskemu kameňolomu je uvedená v zázname daňového súpisu Bratislavskej stolice z r. 1738, v ktorom sa uvádzajú devínski kamenárski majstri Matej Ruirer a Konrád Wiederkehr, ktorí platili daň zo svojej profesie. V devínskej matrike zomrelých z prvej polovice XVIII. stor. sa nachádza záznam o smrti kamenárskeho majstra Jána Rumapmayera. V tejto rodine sa kamenárske remeslo dedilo takmer dve storočia. V r. 1747 zomrel v Devíne kamenársky majster Adam Stammassler. Obaja majstri pracovali v Bratislave a tak získali i mestské právo. Úspešným rodom kamenárov bol z Devína pochádzajúci rod Feiglerovcov. Rodina kamenárskeho majstra Františka Feiglera bývala na kraji Devína pri starom kameňolome. Kvalitnú devínsku žulu opracovávali kamenári do podoby kvádrov, medzníkov, portálov, obloženia okien a pod. František Feigler bol prizvaný panovníčkou Máriou Teréziou na bratislavský hrad k výstavbe tzv. Tereziána. Vnuk Františka Feiglera z Devína Ignác Feigler st. (1791-1847) sa narodil na bratislavskom hradnom kopci tak, ako aj jeho syn Ignác Feigler ml. (1820-1894). Ignác Feigler st. bol členom bratislavského murárskeho cechu, čím sa stal zároveň bratislavským mešťanom. Podľa vlastných projektov postavil kaplnku na Hlbokej ulici v Bratislave, ktorá bola v roku 1942 zbúraná, aby ustúpila výstavbe kostola. Rád používal nové technológie; prvý postavil visuté schody v budove na Laurinskej ulici. Bol bratislavským staviteľom, ktorý zanechal výraznú stopu v podobe budov, ktoré môžeme obdivovať ešte i dnes, napr.: budova na Župnom nám. (bývalá SNR), kostol sv. Ladislava na Špitálskej ul., dom pri Rybárskej bráne (bývalá detská cukráreň), kaštieľ v Rusovciach.

Jeho syn Ignác Feigler ml. viedol 30 rokov otcovu projekčnú kanceláriu a svojimi stavbami dal Bratislave novú urbanistickú tvár. Študoval v Mníchove a vo Viedni. Medzi jeho významné



stavby v Bratislave patria: hotel Savoy, budova Hlavnej stanice, nemocnica na Mickiewiczovej ul., Blumentálsky kostol ako i už neexistujúci hotel Zelený strom a stará synagóga na Zámočkej ul., ktorá podľahla barbarstvu 50. rokov XX. stor. Aj druhý syn Ignáca Feiglera st., Karol bol architektom a staviteľom. Neprojektoval honosné stavby, bol staviteľom nebohatých Bratislavčanov. Posledný syn Ignáca Feiglera st., František, sa vrátil k povolaniu svojich dedov a stal sa kamenárskym majstrom v devínskom kameňolome. Svoj posledný odpočinok našla rodina Feiglerovcov

na Ondrejskom cintoríne v Bratislave. Miesto a náhrobný kameň sa dodnes zachovali.

KAMENĚ, ktorého sa dotkne cit a teplo ľudskej ruky sa vie premeniť od úžitku pre človeka až po pohladenie jeho duše. Dôkazom toho sú i diela vzniknuté na sympóziách v Devíne.

Paľína Rumanovská

DEVÍN – Dowina, Theben, Dévény,

ist unsere Kulturerbschaft. Die Burg aus Stein, die sich stolz auf dem Fels über den Zusammenfluss der Donau und March erhebt, hat vielen Kämpfen um Herrschaft widerstanden. Viele Siege und Niederlagen haben die Geschichte der Slawen auf diesen strategischen Platz geschrieben. Die Spuren der Besiedlung auf Devin sind datiert im I. Jahrhundert vor Christus, damals war hier eine gallische Siedlung. Die Gegenwart von römischer und germanischer Siedlung haben die archäologischen Funde bewiesen. Aber die höchste Bedeutung hat Devin erreicht, als sie mächtige slawische Burg wurde. Im Jahrbuch des Klosters in Fulda aus dem Jahr 864 scheint eine Nachricht über Devin auf, dass der ostfrankische Fürst Ludwig den Fürst Rastislav auf einen Platz erreichte, der in der Sprache dieses Volkes DOWINA – Mädchen heisst. Zur Burg gehört auch die Vorburg. Als VILLA THEBEN ist sie im Dokument aus dem Jahr 1326 notiert und im Jahr 1353 ist schon DEVIN-THEBEN als CIVITAS – Stadt, charakterisiert. Für die Entwicklung der Stadt im XIV. Jahrhundert hat sich Ludwig der I. im Jahr 1362 einen besonderen Verdienst bezüglich der Verleihung von königlichen Privilegien gemacht. In dieser Zeit hatte Devin schon eigene Bürgermeister und Geschworene. Der Bürgermeister hat ein Siegel mit dem Symbol des geflügelten Stieres mit der Kreisschrift – Sigillum civium in Theben benötigt. Im XIV. Jahrhundert ist auch das Stadtsymbol mit kirchlichem Motiv entstanden. Das Wappen der Stadt Devin ist Attribut vom Evangelist hl. Lukas geworden: Der schwarze geflügelte Stier auf silbernen Grund mit goldener Gloriole über den Kopf. Bildhauer Josef Luptak ist der Autor von zeitgenössischen Bürgermeisterinsignien – die Kette und das Siegel aus Silber und Stahl. Die Stadt Devin mit der Burg und mit seiner reichen Geschichte ist heute ein Stadtteil von der Hauptstadt Bratislava. Mit Devin ist auch die Steingewinnung geknüpft die sich als wichtiger Artikel beim Aufbau nicht nur der Stadt Devin sondern auch Bratislava bewiesen hat. Die erste Erwähnung über den Steinbruch in Devin ist im Steuerverzeichnis von Bratislava aus dem Jahr 1738, in dem die Steinmetze aus Devin, Mathias Ruirer und Konrad Wiederkehr erwähnt sind, die die Steuern bezahlt haben. In der Matrikel von Devin aus der ersten Hälfte des XVIII. Jahrhundert befindet sich die Eintragung über den Tod des Steinmetzmeister Hans Rumapmayer. In dieser Familie hat

sich das Steinmetzhandwerk fast zwei Jahrhunderte vererbt. Im Jahr 1747 ist der Steinmetzmeister Adam Stanmassler gestorben. Beide Meister haben in Bratislava gearbeitet und so haben sie auch die Stadtrechte bekommen. Eine erfolgreiche Steinmetzfamilie in Devín war Familie Feigler. Die Familie wohnte am Rande von Devín in dem alten Steinbruch. Die Steinmetzmeister haben den Granit mit guter Qualität in Quadern, Marksteine, Portalen verarbeitet. Franz Feigler war von Kaiserin Maria Theresia zum Bau des sog. Theresianum auf der Burg in Bratislava gerufen. Und der Enkel von Franz Feigler aus Devín, Ignatius Feigler sen. 1791-1847, wurde so wie sein Sohn Ignatius Feigler jun. 1820-1894 auf dem Burghügel geboren. Ignatius Feigler sen. war auch Mitglied der Maurerzunft und so ist er auch Bürger von Bratislava geworden. Nach seinem Projekt ist die Kapelle auf Hlboka Str. gebaut worden, die dann im Jahr 1942 demoliert wurde wegen eines Neubaus einer Kirche. Er verwendete gerne neue Technologien jene in Bratislava wo er die Hängetreppe im Gebäude in der Laurinska Str. einbauen ließ. Er war ein Baumeister in Bratislava der eine ausgeprägte Spur in Gebäuden hinterlassen hat, die wir noch heute bewundern können: Gebäude am Zupne namestie – ehemalige Parlament, St. Ladislaus Kirche, Spital Str., Gebäude am Rybarska brana, das Kastell in Rusovce... Sein Sohn Ignatius Feigler jun. hat 30 Jahre Vaters Projektbüro geleitet und seine Bauten haben der Stadt Bratislava ein neues Gesicht gegeben. Er hat in München und Wien studiert.

Zu seinen bedeutendsten Bauten in Bratislava gehören: Hotel Savoy, Gebäude des Hauptbahnhofes, Krankenhaus in Mickiewiczova Str., Blumentalkirche, Hotel Grüner Baum, das heute nicht mehr existiert, alte Synagoge, die der Barbarei im XX. Jahrhundert zum Opfer gefallen ist. Auch der zweite Sohn von Ignatius Feigler sen., Karl, war Architekt und Baumeister. Er hat keine besonderen Gebäude gebaut, er war der Baumeister der nicht reichen Bewohner. Der letzte Sohn von Ignatius Feigler sen., Franz, ist zum Beruf von den Großvätern zurückgekommen und ist Steinmetzmeister im Steinbruch von Devín geworden. Die Familie Feigler ruht am Friedhof in Bratislava. Ruheplatz und der Grabstein existieren bis heute. STEIN – welcher ist berührt mit Gefühl und Wärme von Hand des Menschen, kann sich verwandeln, von den Gewinn für Menschen bis zur Freude für die Seele. Ein Beweis sind auch die Werke, die im Rahmen des Symposiums in Devín entstanden sind.

Pavína Rumanovská

DEVÍN – Dowina, Theben, Dévény

Devín castle represents our cultural heritage. The stone castle built on a huge rock foundation proudly rises at confluence of Moravia and Danube; it resisted numerous power struggles. The history of Slavonic population has been written by victories and losses of this, by ages verified strategic point. The remains of settlements are dated back to 1st century BC, when Gaelic village was located here. Archeological discoveries confirm the presence of Romans and German settlements.

Devín reached its greatest importance in the period when it became powerful Slavonic fortified settlement. First historical remark about Devín is preserved in Closter of Fulda chronicles, in 864 AD, where it is noted that King Ludwig of Eastern Frank Empire reached the prince Rastislav in a site, called by local nation 'Dowina' – a girl.

Extramural settlement was indeed a part of the main fortified settlement. In a deed from the year 1326 it is cited as 'Willa

Theben', i.e. a 'settlement'. In the year 1353, Devín is, however, characterized as 'Civitas', which means 'city'. The king's privileges awarded by Hungarian monarch Ludwig I. in 1362, contributed to the development of the city. At that time Devín kept its reeve and jurors. A reeve used a seal with the symbol of winged bull with inscription 'Sigillum civium in Theben'. The occurrence of municipal symbols of religious motif is also dated since the 14th century. The attribute of the Evangelist, Saint Lukas, which is black winged bull on the silver background with golden aureole above his head, became the Devín city emblem. The sculptor Josef Lupták from Devín is the author of contemporary used mayor's attributes (chain and a seal), made of silver and steel. Devín community, together with the castle and its rich history, is one of the municipal parts of Bratislava. Stone mining has been linked to Devín, too, and became important and marketable activity not only when constructing Devín, but city of Bratislava as well. The first written note associated with Devín quarry is inscribed in a record of tax register of Bratislava see from the year 1738; mason masters Mathias Ruirer and Konrad Wiederkehr, who paid tax of their professional background, are mentioned here. Death record of mason master Jan Rumapmayer is cited in obituary from the first half of 18th century. In this family, the mason trade was descended for almost two centuries. In 1747, the mason master Adam Stanmassler died in Devín. Besides, both masters worked in Bratislava, thus they both got municipal privilege. Family Feigler from Devín belonged to successful mason masters. Franz Feigler's family lived at the boarder of Devín village, close to the old quarry. Masons shaped Devín's granite of high quality into the forms of ashlars, landmarks, portals, cases, and so forth. Franz Feigler was invited by the empress Maria Theresia to Bratislava castle for the construction of so called Theresianum.

Grandson of Franz Feigler, Ignatius Feigler sr. from Devín (1791 - 1847) was born on Bratislava castle hill as well as his son, Ignatius Feigler jr. (1820 - 1894). Ignatius Feigler sr. was a member of Bratislava Masonic Guild, which meant he was equivalently Bratislava bourgeois as well. Following his own projects he built a chapel on Hlboka Street in Bratislava, which was in the year 1942 pulled down due to construction of a church. He preferred to use new technologies and for the first time he constructed accommodation ladder in a building in Laurinska Street. He represented Bratislava's architect, who left outstanding imprint in the form of buildings, which we could adore even today, as for example: building in Hurbanovo Square, church of Saint Ladislaus in Spitalska Street, house next to Rybarska Gate, Rusovce mason. His son Ignatius Feigler jr. led for 30 years his father's project office and with his constructions gave to Bratislava a new, urban planning face. He studied in Munich and Vienna. To his important constructions in Bratislava belong for example Hotel Savoy, The Grand Station building, hospital in Mickiewiczova Street, Blumental Church, as well as already not existing hotel Green Tree and old synagogue in Zamocka Street that was destroyed by barbarism of the 50th years of 20th century.

Moreover, the second Ignatius Feigler sr.'s son, Karl was also an architect and a builder. He did not project extravagant, florid constructions, but buildings of less rich Bratislava citizen. The last son of Ignatius Feigler sr., Franz, backtracked to his grandfathers and became mason master in Devín's quarry. The refugium ultimum of the Feigler's family in Ondrejsky Cemetery in Bratislava. Both, site and tombstone, have been preserved up till now. A STONE – touched by emotion and warmth of the human palm could be transformed from simple utility to a caress of the human spirit. Creations made in Devín Symposium are true evidences of this process.

Pavína Rumanovská
Rumanovské

Peter Berger



Narodil sa (geboren/born)
16. V. 1954, Innsbruck, Rakúsko
(Österreich/Austria).
Študoval individuálne.
(Ausbildung als Autodidakt
/Studied individual)
10 rokov pracoval u Prof. Hansa
Muhra.)

(10 Jahre Auftragsbildhauer bei
Prof. Hans Muhr /10 Years
worked at Prof. Hans Muhr)

Od roku 1982 sa venuje samostatnej sochárskej tvorbe,
(Seit 1982 freier Bildhauer, /since 1982 as free sculptor)
videoprojektu: Hora (Der Berg /The Mountain), More
(Der See/The See), Krava (die Kuh/The Cow),
videoinštaláciám: Duchovia (Videoinstallation: Geister/ Ghost),
Big in Japan),
krátkemu filmu (Kurzfilm/ Shortfilm): Havran (Der Rabe/ Raven),
a hudobným klipom (Musik-Clips: Bloody Mary, D.F.B., Locaps,
Soda, Rank).

Je členom (Mitglied bei /Member of): IG Bildende Kunst,
Künstlerverein Österreichischer Bildhauer, Symposion
Lindabrunn.

Výstavy (Ausstellungen/ Exhibitions):

Skylight Galerie, Wr. Neustadt (A)

Kleine Galerie, Schönau, Hauptpost, Breitenfurt (A)

Café- Galerie Objektiv, Kunštát, Praha,

Česká republika (Czech republik)

Košice, Slovenská republika (Slovakia)

Suzu, Japonsko (Japan)

Sochárske sympóziá (Bildhauersymposien/ Sculpture symposium):

1997, Kunst Sommer Bright "N" Furt (A)

1997, Medzinárodné sochárske sympóziium, Košice, Slovenská
republika (International sculpture symposium, Košice, Slovakia)

1998, Medzinárodné výtvarné sympóziium, Kunštát, ČR

(International Art Symposium, Kunštát, Czech republik)

2000, Eile zur Meile, Kunstwoche, Grafenschlag, Rakúsko (A)

2002, Medzinárodné sochárske sympóziium v kameni
(International Stonesculpture Symposium, Suzu, Japan)

2003, Holzig, Kunstwoche, Grafenschlag, Rakúsko (A)

2004, Land-Art Symposium, Wachberg, Rakúsko (A)





Die meisten Menschen, die meine Symposiumsarbeit aus drei verschiedenfarbigen Graniten gesehen haben, sehen darin einen Engel oder einen Schmetterling. Ich nenne sie ANGEL, wie das englische Wort für Engel. In der deutschen Sprache beschreibt man mit dem Begriff Angel eine bewegliche Aufhängung, wie ich sie ursprünglich für die Konstruktion der Skulptur gedacht hatte, oder eine Fangleine mit Haken, was wiederum auf den Aufstellungsort hinweist, nämlich die Donaupromenade unterhalb der Deviner Burg.

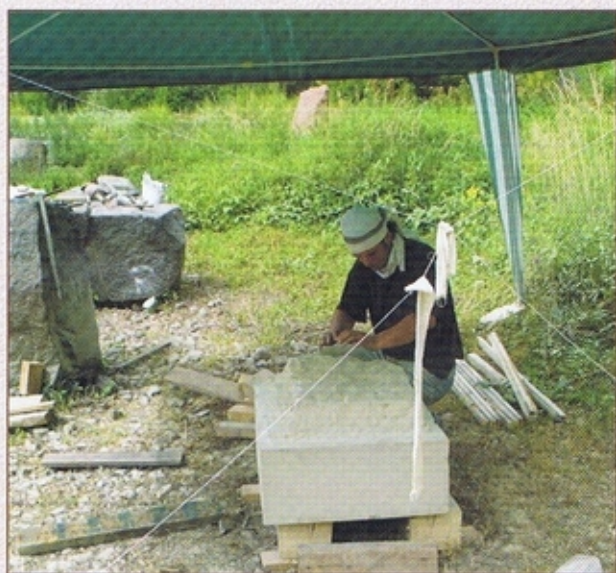
Väčšina ľudí, ktorí videli moju prácu z troch rôznych granitových kameňov, ktorí som vytvoril na sympóziu, videli v nej anjela alebo motýľa. Ja som ju nazval ANGEL, čo je anglický výraz pre anjela. V nemeckom jazyku sa výrazom „Angel“ popisuje pohyblivý záves, aký som pôvodne zamýšľal pre konštrukciu mojej sochy, alebo udica s hákom, čo zasa naznačuje súvis s miestom osadenia sochy na dunajskej promenáde pod devínskym hradom.

Most of the people who have seen my work made of three different granite stones which I have completed during the Symposium envisaged an angel or butterfly in it. I called it 'Angel' which means an angel in English.

In German, however, the expression 'angel' means 'moving drapery' which I have originally planned for the statue construction or it could be a rod with a hook that could correspond to location where the statue should be placed – at Devin's promenade beneath the Devin castle.

Peter Berger

Dávid Čársky



Narodil sa (geboren/ born):
18. III. 1959 Bratislava,
Slovensko (Slovakia)
Vzdelanie (Ausbildung/ Education):
1974-78 – SUPŠ Bratislava,
Slovensko (Slovakia) na Oddelení
kamenosochárstva

(Mittlere Schule für Kunst, Steinmetzer/ Middleschool of Arts, Stone
1980-82 na Oddelení reštaurovania (Restaurierung/ restorer)
1986-92 VŠVU, Katedra grafiky (Academie der Bildende Kunst)
Academy of Fine Arts, Bratislava, Slovensko (Slovakia)
1990-91 Slippery Rock University of Pennsylvania, USA

Ceny (Awards):
1994/95 Fulbright Award, Harvard University, Cambridge, USA
2005 Ronald and Eileen Weiser Professional Development Award

Samostatné výstavy (Individuelle Ausstellungen/ One man exhibitions):
1996 Galéria Polnobanky, Bratislava, Slovensko (Slovakia)
1997 Galéria Hoechst Biotika, Martin, Slovensko (Slovakia)
2000 Galéria Slovenskej sporiteľne, Banská Bystrica,
Slovensko (Slovakia)

2000 Galéria Slovenskej sporiteľne, Bratislava, Slovensko (Slovakia)
2003 Mission of the Slovak Republic to the European Communities,
Brusel, Belgicko (Brussels, Belgium)
2004 Múzeum mincí a medailí, Kremnica, Slovensko (Slovakia)
2005 University of Houston – Clear Lake, Houston, Texas, USA
2005 School of Art and Design, University of Michigan, Ann Arbor,
Michigan, USA

Kolektívne výstavy, výber (Gruppeausstellungen, Auswahl/ Selected
Group Exhibitions):
1990 Duchovné iniciatívy (Spiritual Initiatives), Bratislava, Slovensko
(Slovakia)

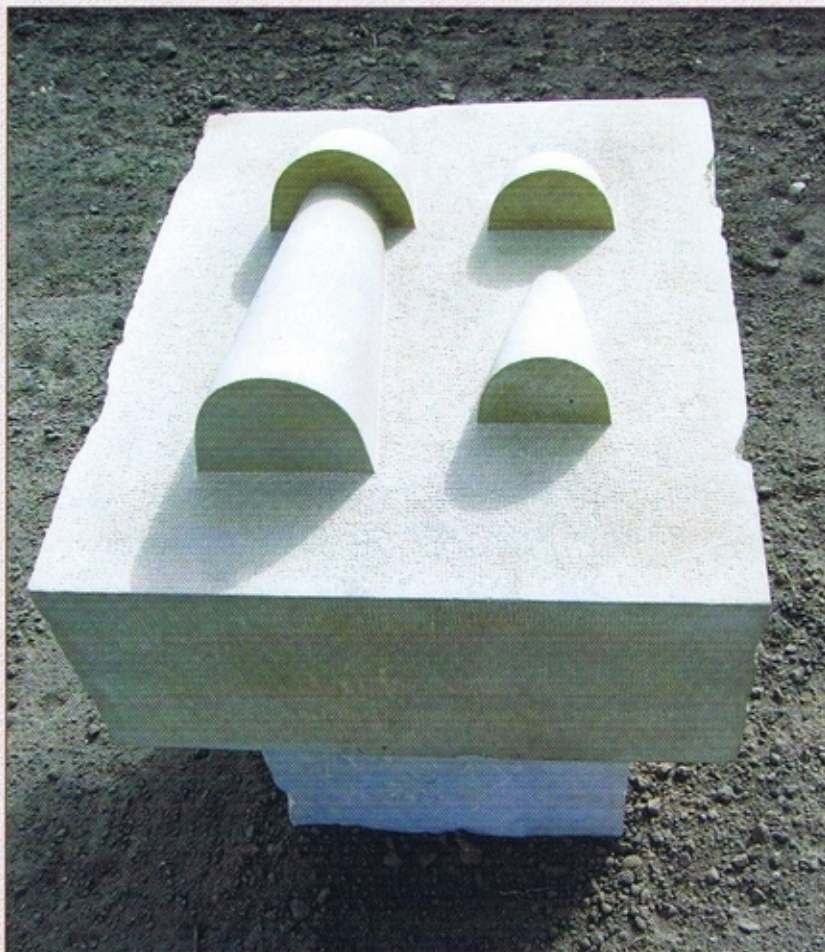
1991 Coup de Lune, Paris, Francúzsko (France)
1992 In Honor of Koloman Sokol, Galéria Médium, Bratislava,
Slovensko (Slovakia)
1994 International Print Triennial – Cracow 94, Krakov,
Poľsko (Poland)
1996 Súčasná slovenská grafika XII, Št. galéria Banská Bystrica,
Slovensko (Slovakia)
1997 Slowakische Kunst Heute, Mníchov, Nemecko (München,
Deutschland/ Germany)

1998 Slovenské umenie dneška, (Slovak Art Today), Dom umenia,
Bratislava, Slovensko (Slovakia)
1999 Súčasná slovenská grafika XIV (Contemporary slovak graphic
Art XIV) Štátna galéria Banská Bystrica, Slovensko (Slovakia)
2001 Súčasná slovenská grafika (Contemporary slovak Graphic Art)
Praha, Česká republika (Czech republic)
2001 Big Butter, Martha Gault Gallery, Slippery Rock University, USA
2005 5x7 Art Splurge and Exhibition, Conduit Gallery, Dallas,
Texas, USA
2006 5x7 Art Splurge and Exhibition, Finesilver Gallery, Houston,
Texas, USA

Účasť na sympóziách (Beteiligungen/ Participation in Symposia):
2001 Medzinárodné maliarske sympóziu – Umenie v kúpeľoch
(Kunst in Kurort/Art in Spa), Turčianske Teplice, Slovensko (Slovakia)
2001 Medzinárodné maliarske sympóziu – Veľký formát (Grosse
Format/ Large Size Painting), Valtice, Česká republika
(Czech Republic)

2004 IV. sympóziu-Malý formát (IV. Kleine Format/ Small Size
Painting) Hodonín, Česká republika (Czech Republic)
2005 Solar Plate Printing Workshop, FLATBED Press, Austin, Texas,
USA

2006 Dotyky s umením Devín, Bratislava, Slovensko (Slovakia)



Mám radost' z hľadania dokonalej proporcie, doslova „živelne“ sa teším z čistých tvarov a ich navrhovania, z hrany, oblúka, kontrastu povrchov, štruktúr, zo samotnej práce s kameňom.

Das Suchen nach der vollkommenen Proportion macht mir Spass, buchstäblich „spontan“ freue ich mich über die puren Formen und deren Anhäufung, über die Kante, den Bogen, den Oberflächenkontrast, die Strukturen und über die Arbeit mit dem Stein selbst.

I am happy with searching for the perfect proportion, literally vitally I am fond of clear forms and their complexion, edge, arc, contrast of surfaces, structures, of working with the stone alone.

Dávid Čársky

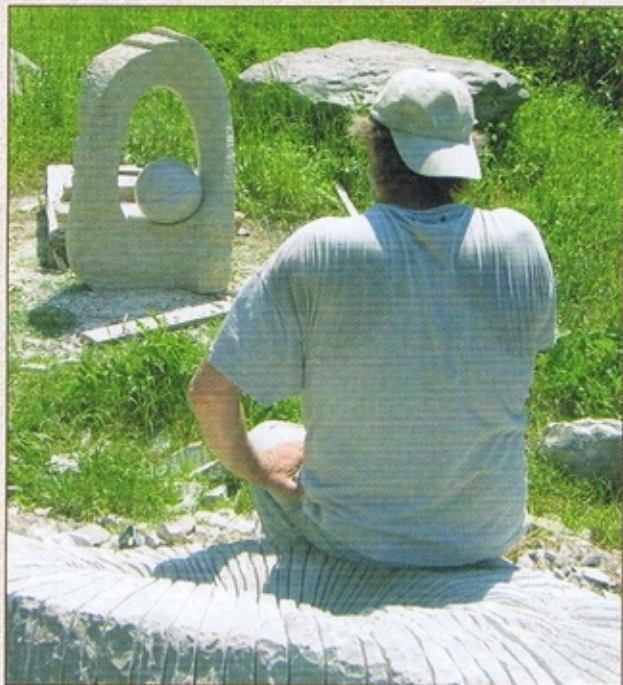


Jaroslav Oldřich Haška



Narodil sa (geboren/ born) 31. 8. 1946, Brno,
Česká republika (Czech republic)
Vzdelanie (Ausbildung/ Education):
1960-61 SUPŠ Uherské Hradiště, Česká Republika
(Kunstmittelschule/ Art School)
1961-64 – Konzervatórium (Konservatorium)
Spoluzakladateľ Ostravskej pantomímy, bábkoherec, scénograf
(Mitgründer der Pantomime in Ostrava, Puppenspieler,
Bühnenbildner)
1976 -79 člen baletu SND (Ballett, Slowakische
Nationaltheater/ Slovak National Theatre)
1979 – 81, Divadlo (Theater J. K. Tyla, Plzeň,
Česká republika (Czech republic)
Žije a tvorí v Bratislave. Venuje sa maľbe, fotografii, eko-artu,
soche (Er lebt und arbeitet in Bratislava. Er widmet sich
Malerei, Photo, Eko-art, Bildhauerei./ He lives and Works in
Bratislava. He devote oneself to painting, photos, eko-arts,
sculpture.)
Výstavy (Austellungen/ exhibitions):
1998 Literárne múzeum, Svätý Jur, Slovensko (Slovakia)
1999 Galéria „Šakal“, Ostrava, Česká republika (Czech republic)
2001-2002 Galéria Tisícročná včela, Bratislava, Slovensko
(Slovakia)
2003 Literárne múzeum, Svätý Jur, Slovensko (Slovakia)
Sympóziá (Symposia):
1997 – 2000 Medzinárodné výtvarné sympóziium Osoblie,
Slovensko (Slovakia)
2000 – Medzinárodné sympóziium Stretnutie, Devín, Bratislava,
Slovensko (Slovakia)
2006 Dotyky s umením Devín, Bratislava, Slovensko (Slovakia)





Človek túži po prirodzenej kráske a zároveň, aby veci okolo neho boli krásne. Túžba človeka po kráske a schopnosť vytvárať krásu sa najlepšie prejavuje v umení. V snahe o maximálne zduchovenie a dynamizáciu hmoty otváram sochu do priestoru. Dramatický výraz podporuje využitie svetla a tieňa.

Der Mensch sehnt sich nach der natürlichen Schönheit und zugleich, dass die Sachen um ihn herum schön sind. Die Sehnsucht nach der Schönheit und die Fähigkeit sie zu gestalten, bringt die Kunst am besten zum Ausdruck. Im Streben nach dem maximalen Verinnerlichen und der Dynamisierung der Substanz mache ich die Skulptur in den Raum hinein auf. Das Anwenden von Licht und Schatten unterstreicht den dramatischen Ausdruck.

A man aspires for natural beauty and simultaneously for the beauty of the things around him. Desire for the beauty and ability to create beauty is manifested in the arts at its best. I am releasing the statue to the space in effort to make the mass maximally spiritual and dynamic. Dramatic expression supports the use of light and shadow.

Jaroslav Oldřich Hájek



Richard Zozulák



Narodený (geboren/ born): 18. 6. 1977, Košice, Slovensko (Slovakia)

Vzdelanie (Ausbildung/ Education):

1991-95 Stredná škola úžitkového výtvarníctva, Košice, Slovensko (Slovakia)

(Angewandte Kunstmittelschule/ Hight school of Applied Arts)

1995-2001 Vysoká škola výtvarných umení Bratislava, Slovensko (Slovakia)

(Akademie der Bildende Kunst/ Academy of Fine Arts)

2000-2001 Akademie výtvarných umění Praha, Česká republika

(Akademie der Bildende Kunst/ Academy of Fine Arts)

Výstavy, výber (Ausstellungen, Auswahl/ Exhibitions, Selection):

2001 „Hry s umením, Poprad, Slovensko (Slovakia)

2002 „Socha a objekt VII“, Bratislava, Slovensko (Slovakia)

2003 „Socha a objekt VIII“, Bratislava, Slovensko (Slovakia)

VII. Trienále drobnej plastiky a kresby“, Banská Štiavnica, Slovensko, (Slovakia)

„Šport a olympizmus, Bratislava, Slovensko (Slovakia)

2004 „Socha a objekt IX“, Bratislava, Slovensko (Slovakia)

2005 „Šport a olympizmus“, Bratislava, Slovensko (Slovakia)

2006 Peking 2008“, výstava plastík, Peking, Čína (China)

Trienále drobnej plastiky, Banská Štiavnica, Slovensko (Slovakia)

Plastika, Trenčianske Teplice, Slovensko (Slovakia)

Sympóziá (Symposium):

1997 Sympóziium Komárno, Komárno, Slovensko (Slovakia)

1998 Eko-art Osrblie, Osrblie, Slovensko (Slovakia)

1999 Kunst an der Grenze“, Kirsee, Rakúsko (Austria)

2000 Medzinárodné sympóziium Osrblie, Osrblie, Slovensko, (Slovakia)

2001 Medzinárodné sympóziium „Stretnutie“, Devín, Bratislava, Slovensko (Slovakia)

2002 Medzinárodné sympóziium Osrblie, Osrblie, Slovensko, (Slovakia)

2004 8. Symposium Künstlerkreis, Burg Strehau, Rakúsko (Austria)

2005 9. Symposium Künstlerkreis, Burg Strehau, Rakúsko (Austria)

2006 Stretnutie s umením Devín, Bratislava, Slovensko (Slovakia)





„SUNSTONE - SLNEČNÝ KAMEŇ - SONNENSTEIN“

Všetko závisí od uhla pohledu.

Alles hängt von dem Blickwinkel ab.

All depends on angle of view.

Richard Zemanák



Miroslav Žáčok

Narodený (geboren/ born): 10. 1. 1976,
Stará Ľubovňa, Slovensko (Slovakia)

Vzdelanie (Ausbildung/ Education):

1990-94 Škola úžitkového výtvarníctva,
odlievanie kovu, Kremnica, Slovensko,
(Kunstgewerbemittelschule, Metall/ High
school of Applied Arts, Metall)

1994-1998 Vysoká škola výtvarných umení,
Bratislava, Slovensko (Slovakia)

(Akademie der Bildende Kunst/ Academy of
Fine Arts)

1999 - 2002 Akademie výtvarných umění,
Praha, Česká republika (Czech republic)

(Akademie der Bildende Kunst/ Academia of Fine Arts)

Samostatná výstava (Einzelausstellung/ Solo exhibition):

2007 Socha a priestor, Galerie Měsíc ve dne, České
Budějovice, Česká republika (Czech republic)

Výstavy (Ausstellungen/ Exhibitions):

2002 Diplomanti AVU, Národní galerie Praha, Česká republika
(Czech republic)

2002 Moritzburg, Nemecko (Germany)

2002 Ateliéry AVU, Litoměřice, Česká republika (Czech republic)

2004 Absolventi AVU, Děčín, Česká republika (Czech republic)

2006 Pedagogovia SUPŠ

Sv. Anežky České, Český Krumlov, Česká republika
(Czech republic)

Sympóziá (Symposium):

1996 Kov, Kremnica, Slovensko (Slovakia)

1997 Drevo, Komjatice III., Slovensko (Slovakia)

2000 Socha v meste, Paríž, Francúzsko (France)

2002 Kameň, Moritzburg, Nemecko (Germany)

2004 Drevo, Erlbach, Nemecko, (Germany)

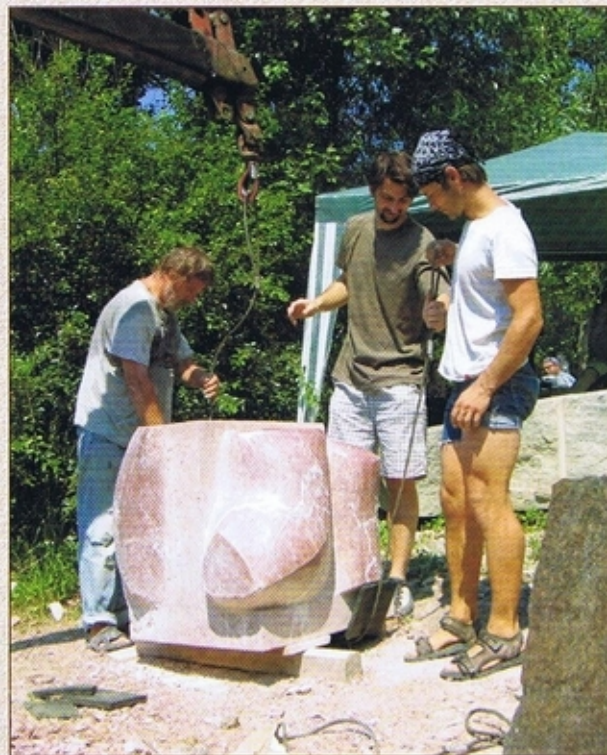
2005 Beton, Nový Dvůr, Česká republika (Czech republic)

2006 Dotyky s umením Devín, Bratislava, Slovensko (Slovakia)

Ceny (Preise/ Prices):

2001 Cena ateliéru figurálneho sochárstva, AVU, Praha
Česká republika (Czech republic)

2004 2. cena na sympóziu Erlbach, Nemecko (Germany)





SOCHA BEZ LITERÁRNYCH KONTEXTOV.

*Išlo mi o priestorové vyjadrenie istej situácie.
Stena- architektúra, pred ktorou sú rozmiestnené tvary,
ktoré môžu vyvíjať na stenu istý odpor.
Je to priestorové riešenie dočasného pocitu duše.*

DIE SKULPTUR OHNE LITERARISCHEN KONTEXT

*Mir ging es um den räumlichen Ausdruck einer bestimmten
Situation. Die Wand-Architektur vor der die Formen
platziert sind, können einen gewissen Widerstand ihr
gegenüber entfalten.
Es ist eine räumliche Lösung des vorübergehenden
Seelengefühls.*

STATUE IS WITHOUT LITERARY CONTEXT

*I was looking for dimensional expression of particular
situation. A wall – an architecture in front of which
located forms could develop a specific resistance against
it. This represents spatial solution of limited spiritual
emotion.*

Miroslav Žabok







Združenie PRIESTOR a SOCHA,
organizátori a účastníci sympózia
ďakujú
Mestskej časti Bratislava-Devín,
Slovenskej záručnej a rozvojovej
banke,
firme Pieskovce, s.r.o.
SVP Povodiu Dunaja,
a všetkým, ktorí
projekt podporili



Vydalo:

Združenie PRIESTOR a SOCHA

**Texty: Jozef Paczelt, Rudolf Scheeberger, Pavlína Rumanovská,
Magdaléna Rollerová**

Foto: Ján Lörincz, Peter Berger, Jaroslav O. Haška, Dávid Čársky

Grafika: Viera Hlavenková

Tlač: BB print

ISBN 80-969638-5-6